

Stanisław Głowa

"Der Ausschluss der Frau vom
priesterlichen Amt : Gottgewollte
Tradition oder Diskriminierung?",
Ida Raming, Köln-Wien 1973 :
[recenzja]

Collectanea Theologica 44/4, 229-230

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Autor pozostaje wierny założeniom swojej pracy. Ukazuje możliwości kształtowania sumienia w ścisłej zależności od etapów psychicznego rozwoju dziecka. Czyni to w sposób przystępny oraz interesujący. Tak więc publikacja może stanowić wydatną pomoc dla rodziców i wychowawców.

Ks. Zygmunt Perz SJ, Warszawa

Helmut SCHOECK, *Die Lust am schlechten Gewissen*, Freiburg im Breisgau 1973, Verlag Herder, s. 160.

Istnieje zarówno w życiu jednostkowym, jak i społecznym spontaniczna tendencja do łatwizny, przejawiającej się w ucieczce od rzetelnej analizy złożoności zjawisk i procesów współczesnego życia. Taka postawa umożliwia nawet osiągnięcie stanu samozadowolenia, które autor określa jako radość i przyjemność zafałszowanego sumienia. Sprawa jest warta gry, skoro normalnie każdy chce uchodzić nie tylko za porządnego i uczciwego, lecz także postępowego. Dlaczego więc do osiągnięcia tego celu nie posłużyć się odpowiednim językiem, który im bardziej jest tajemniczy, tym lepiej może odegrać rolę trojańskiego konia. Wydatnie może w tym pomóc także modna alergia na autorytet, sprzeciw wobec struktur i systemów. Trudno też odmówić prawu autorskiemu kojącego działania w procesie gromadzenia kapitałów we własnej kieszeni, ponieważ *Copyright* stało się jednym z tabu współczesnego świata.

Bezpośredni, długoletni kontakt nie tylko z środowiskami uniwersyteckimi, lecz także z życiem społeczeństw Europy zachodniej i Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej, umożliwił autorowi wgląd w mechanizm magicznego działania współczesnych fetyszów, nowoczesnych tabu, które wydają się nietykalne. Przeciw nim właśnie skierowuje on w przedstawianej publikacji ostrze swej wnikliwej krytyki.

Ks. Zygmunt Perz SJ, Warszawa

Ida RAMING, *Der Ausschluss der Frau vom priesterlichen Amt. Gottgewollte Tradition oder Diskriminierung?* Köln-Wien 1973, Böhlau Verlag, s. XVIII + 232.

Równouprawnienie kobiet jest jednym ze znaków czasu naszej epoki. W ostatnich kilkudziesięciu latach uzyskały więcej uprawnień obywatelskich, niż w ciągu wielu tysięcy lat historii ludzkiej. Współczesnemu procesowi emancypacji towarzyszy też większe dowartościowanie roli kobiety w Kościele. Jest faktem, że chrześcijaństwo głosząc naukę o równości mężczyzny i kobiety wobec Boga, wprowadziło do starożytnego sposobu myślenia, czynnik rewolucyjny, który stopniowo działał coraz korzystniej na rzecz kobiety. Dzisiejsze zaś, szybsze współprzenikanie się Kościoła i świata, przedstawia się jako sprzężenie zwrotne i wzajemnie inspirujące: ponieważ ostatnie dziesiątki lat przyniosły pełnię praw obywatelskich w świecie, zatem coraz bardziej dochodzi do głosu tendencja, która żąda przyznania kobietom równych z mężczyzną praw w Kościele.

Począwszy od II Soboru Watykańskiego kobiety zaczęły zyskiwać sporo uprawnień: m. in. w braku księży mogą rozdawać komunię św., być lektorami na Mszy św., kierować parafiami w krajach misyjnych i powszechnie już pełnią funkcje katechetek. Jeszcze do niedawna zamknięte przed nimi studia teologiczne, teraz są całkiem udostępnione. Dynamika procesu emancypacji sięga dalej. Kobiety w krajach zachodnich pytają, dlaczego nie wolno przyjmować im święceń kapłańskich. Niektóre wspólnoty chrześcijańskie inspirowane przez reformację już udostępniły im funkcję pastorów. Teraz

zaczynają się systematyczne naciski na Kościół katolicki.

Ida Raming w niniejszej książce bada, czy wykluczenie kobiet od udziału w kapłaństwie pochodzi z ustanowienia Bożego, czy też nie. Pracy swej — która stanowiła przedmiot rozprawy doktorskiej na katolickim wydziale teologicznym w Münster — nadała ścisłe ramy tematyczne. Jest to rozprawa o charakterze kanoniczno-dogmatycznym. Analizuje tło kanonu 968, 1 Kodeksu Prawa Kanonicznego, który mówi, że tylko mężczyzna jest podmiotem święceń kapłańskich.

Dzieło składa się z dwu części: pierwsza omawia dekrety Gracjana (powstałe ok. r. 1140) oraz dekretalistów, a druga wypowiedzi dogmatyczne teologów. Autorka na podstawie przeprowadzonych analiz udowadnia, że sformułowany w średniowieczu w formie prawnej absolutny zakaz wykonywania przez kobietę funkcji liturgiczno-kultowych, ma przede wszystkim pochodzenie starożytne. Kościół głosząc równość kobiety z mężczyzną wobec Boga, przejął jednak starożytny sposób patrzenia na kobietę jako istotę prawnie niższą od mężczyzny. Do rzymskich uprzedzeń wobec kobiety dołączono jeszcze starotestamentalne (a więc nie pochodzące z Objawienia Nowego Przymierza) widzenie spraw seksu i płci (tzw. nieczystość kultowa). W rezultacie religijne, socjologiczne i psychologiczne uwarunkowania sprawiły, że starożytni chrześcijanie mogli widzieć kobietę tylko w roli matki lub dziewicy. Autorka dalej wnioskuje, że to nie Bóg zakazał pełnić kobiecie funkcje kapłańskie, ale czysto ludzka i właściwie przeciwna godności kobiety tradycja. Należy więc wynagrodzić tę krzywdę polegającą na dyskryminacji. Ma to być postulat zwyczajnej sprawiedliwości, a nie akt łaski.

Wywody autorki, obszernie udokumentowane, wydają się słuszne. Jednakże wniosek jest może zbyt pochopnie wyprowadzony. Mimo poczynionych wrywkowych analiz tekstów patrystycznych, za mało uwzględniła wypowiedzi pierwotnej tradycji Kościoła, a zwłaszcza nauki Nowego Testamentu. Poza tym chyba niesłusznie używa słowa dyskryminacja. Jeżeli Objawienie czegoś nie zakazuje, niekoniecznie trzeba to od razu wprowadzać. Książka z pewnością będzie zachęcać specjalistów do dalszych badań i jako jedna z ciekawszych publikacji ruchu feministycznego będzie bardziej uwrażliwiać Kościół na równą godność mężczyzny i kobiety w ramach zbawczego planu Bożego.

Ks. Stanisław Głowa SJ, Warszawa